

Силабус курсу ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Ступінь вищої освіти – бакалавр
 Освітньо-професійна програма «Логопедія»
 Дні занять: згідно розкладу
 Консультації: згідно графіку
 Рік навчання: I, Семестр: II
 Кількість кредитів: 4
 Мова викладання: українська
 Форма контролю: залік

Керівник курсу:	кандидат біологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Храбра Світлана Збігнівна
Контактний телефон викладача	+380676720272
Е-mail викладача:	
Формат дисципліни:	нормативна
Обсяг дисципліни:	Кредити ЄКТС – 4 (120 год.)

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знання про характеристику функціональних станів організму, фізіологічних проявів, які відображають психічну сутність людини.

Основними завданнями вивчення «Психофізіології» є оволодіння знаннями про складні форми поведінкових характеристик людини з позиції нейрофізіологічних процесів різного ступеня складності.

Структура курсу

Години (лек./се м.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 /0	Тема 1. Психофізіологія як наука на сучасному етапі розвитку. Методи психофізіологічних досліджень.	Предмет та завдання психофізіології, взаємозв'язок з іншими науками. Методи психофізіологічних досліджень: а. електро- і магнітоенцефалографія; б. метод викликаних потенціалів; в. визначення електричної активності шкіри; г. реєстрація показників серцево-судинної системи; д. показники активності м'язової та дихальної систем; е.	Питання Тести

		вивчення реакції очей; є. поліграфічні дослідження.	
2/0	Тема 2. Морфофункціональні особливості нервової системи.	Загальні принципи будови нервової тканини. Найпростіші соматичні та вегетативні рефлекторні дуги. Будова і функція соматичної та вегетативної нервової системи. Функціональні та морфологічні відмінності симпатичної і парасимпатичної частин вегетативної нервової системи.	Питання Тести
2/0	Тема 3. Психофізіологія зорової системи.	Будова і функції периферійної частини зорового аналізатора (очного яблука). Будова і функції сітківки. Провідні шляхи та кіркові центри зорового аналізатора. Акомодація, рефракція. Види аномалії рефракції і способи її корекції. Світло- і кольоросприйняття. Адаптація ока.	Питання Тести
2/0	Тема 4. Психофізіологія слухової і вестибулярної систем.	Будова органа слуху. Будова кіскового і перетинчастого лабіринтів. Кортів (спіральний орган), його будова і функція. Механізм сприйняття звукових хвиль. Вестибулярна система.	Питання Тести
2/0	Тема 5. Психофізіологія смакової і нюхової систем.	Сенсорна система смаку: будова смакових рецепторів, сприйняття та центри смакових відчуттів. Сенсорна система нюху: будова.	Питання Тести
2/0	Тема 6. Визначення адаптаційного потенціалу людини.	Визначення величини адаптаційного потенціалу. Ретикулярна формація і рівень бадьорості. Оцінка адаптаційної здібності, а також ознак втоми за тестом «індивідуальної хвилини» і функції симпатичної і парасимпатичної нервових систем.	Питання Тести
2/0	Тема 7. Психофізіологія пам'яті.	Види пам'яті. Центри пам'яті. Виявлення провідного типу пам'яті.	Тести, питання,
2/0	Тема 8. Психофізіологія уваги.	Визначення переключення довільної уваги. Визначення величини коливання уваги. Оцінка стійкості уваги.	Питання Тести
2/2	Тема 9. Психофізіологія емоцій.	Емоції і їх види. Центри емоцій. Дослідження врівноваженості нервових процесів	Питання Тести
2/2	Тема 10. Психофізіологія сну.	Сон і його види. Теорії сну. Стадії сну. Сновидіння. Функціональне значення сну і потреба в ньому. Регулярний режим сну.	Питання Тести

2 / 2	Тема 11. Визначення типу темпераменту людини за допомогою теста Г. Айзенка.	Тест Г. Айзенка. Результати тесту Г. Айзенка. Тест на товариськість і рівень вимогливості.	Питання Тести
2 / 2	Тема 12. Вплив мануальної асиметрії на величину функціональної лабільності нервово-м'язового апарату провідною і непровідною руки (теппінг-тест).	Теппінг-тест. Інтерпретація результатів теппінг-тесту. Функціональна лабільність.	Питання Тести
0 / 2	Тема 13. Загальна і функціональна спеціалізація кори великих півкуль.	Визначення індивідуального профілю асиметрії мозку. За допомогою тестів, які характеризують рухову сферу (асиметрія рук, ніг) та сенсорну (зір, слух, тощо) виявити індивідуальний профіль асиметрії мозку.	Питання Тести
0 / 2	Тема 14. Психофізіологія мислення.	Вивчення особливостей мислення. Логічність абстрактних висновків. Узагальнення.	Питання Тести
0 / 2	Тема 15. Мова: психофізіологічні аспекти.	Поняття мови. Види, функції мови, центри мови і їх порушення.	Питання Тести
0 / 2	Тема 16. Психофізіологія харчової поведінки.	Емоції і їжа. Центри голоду і насичення в головному мозку. Психофізіологія порушень харчової поведінки.	Питання Тести
0 / 2	Тема 17. Психофізіологія больових відчуттів.	Будова больових рецепторів. Центри болю. Медіатори запалення і нестероїдні протизапальні препарати. Місцеві анестетики. Опіодні пептиди. ГАМК. Фантомні болі.	Питання Тести
0 / 4	Тема 18. Основні нейромедіатори нервової системи і їх вплив на психіку людини.	Ацетилхолін. Моноамінові медіатори (дофамін, норадреналін, серотонін, гістамін). Збуджуючі амінокислоти (глутамат, аспаратат). Гальмівні амінокислоти (ГАМК, гліцин). Нейропептиди.	Питання Тести
0/2	Тема 20. Психофізіологія рухових функцій	Рух: від простого до складного. Мозкові структури і мотонейрони, які передають електричні імпульси до м'язів. Чотири головних типи рухів: рефлексивні, локомоції, довільні, автоматизовані	Питання Тести

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК 1.	Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з порушеннями мовлення.
СК 3.	Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.
СК 4.	Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.
СК 8.	Готовність до діагностико-консультативної діяльності.
СК 15.	Здатність чітко та аргументовано висловлювати власні професійні переконання, враховуючи особливості аудиторії та ситуації спілкування, надавати точний, своєчасний та дієвий зворотній зв'язок клієнтам та колегам.
Програмні результати навчання	
РН 1.	Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.
РН 2.	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.
РН 3.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.
РН 4.	Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично

	оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.
РН 6.	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
РН 7.	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.
РН 8.	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.
РН 9.	Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.
РН 17.	Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Літературні джерела

1. Вадзюк С.Н. Вплив погоди на психофізіологічний стан здорової людини / С.Н. Вадзюк, Н.М. Волкова, М.М.Микула, Р.Г. Церковнюк. – Тернопіль. – 1998.
2. Клименко В.В. Механізми психомоторики людини / В.В. Клименко. – К., 1997. – 192 с.
3. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія / О.М. Кокун. – К.: Міленіум, 2004. – 265 с.
4. Кокун О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник / О.М. Кокун. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 184 с.
5. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / М.С. Корольчук. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 400 с.
6. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці / Я.В. Крушельницька. – К.: КНЕУ, 2002. – 182 с.
7. Майдіков Ю.Л. Нервова система і психічна діяльність людини. Навч. посібник. / Ю.Л. Майдіков, С.І. Корсун. – К., 2007. – 280 с.
8. Макаренко М.В. Комп'ютерна система "Діагност-1" для визначення нейродинамічних властивостей вищої нервової діяльності / М.В. Макаренко, В.С. Лизогуб // Особливості формування та становлення психофізіологічних функцій в онтогенезі: Матер. Всеукр. наук. симпозиуму/ За ред. М.В. Макаренка. – Черкаси: ЧДУ, 2003. – С. 60.
9. Малхазов О.Р. Психологія та психофізіологія управління руховою діяльністю / О.Р. Малхазов. – К.: Євролінія, 2002. – 320 с.
10. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: Навч. посіб. / М.М. Філіппов. – К.: МАУП, 2003. – 136 с.
11. Чайченко Г.М. Фізіологія людини і тварини: Підручник для студ. біол. спец. вищ. навч. закл. / Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур. – К.: Вища школа, 2003. – 464 с.

Додаткова

Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність до шкільного навчання дітей з особливостями у розвитку (нейропсихологічний підхід). Монографія – К.: 2008. – 298 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 – усне опитування, тести	35
Змістовий модуль 2 – усне опитування, тести	35
ІНДЗ	10
Іспит – усне опитування	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
F X	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: біологія людини з основами генетики.

Формат дисципліни

Змішаний (blended) – дисципліна має супровід в системі Moodle, структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.